

18.01.2016 *Belgrade Forum*

“Serbia on the New Silk Road – Doing business successfully with China”

Serbian magazine NIN (Ringier Axel Springer) and Serbian Chamber of Commerce organized a business conference in Belgrade, with support and supervision of Lidija Obradovic, a journalist and China expert.

The goal of the conference was to provide as much useful information and answers as possible to key questions: What does the **“New Silk Road and Belt”** initiative include, how will it be implemented in the Southeast European region – its compatibility with the 16+1 process, and how to establish and improve business cooperation between companies in Serbia, the region and in China.

High ranking Serbian politicians, diplomats and business representatives were present on the podium, among them **Zorana Mihajlović**, deputy Prime Minister and Minister of Construction, Infrastructure and Traffic, Government of Serbia, **Li Manchang**, Ambassador People's Republic of China in Republic of Serbia, **Marko Čadež**, president, Serbian Chamber of Commerce, **Svetozar Krstić**, director, Belgrade Chamber of Commerce, **Žarko Obradović**, first Serbian coordinator for summit of China and 16 countries of the region, **Veselin Pješčić**, deputy governor National Bank of Serbia, and **Prof. Dr Slobodan Unković**, former Ambassador, FR Yugoslavia to PR China, as well as **Dr Wilhelm Schober**, expert on management and strategic marketing of Graz (Austria), winner of „The People’s Republic of China Friendship Award“ 2014 and the „Honorary Award of Liaoning Province“ 2015, and **Lidija Obradovic**, journalist, a foreign expert at the state level of People's Republic of China, the author of the project „Silk Road Communications“.

Dr Wilhelm Schober discussed Chinese ways of economic cooperation, and China’s "New Silk Road and Belt" strategy and its implementation.

Lidija Obradovic spoke about Chinese culture and Chinese way of thinking and running business, as key points to be successful at Chinese markets.

Media partner

NIN Fokus and Serbian Chamber of Commerce Business Conference

„Serbia on the new silk road – Doing business successfully with China”

Agenda 18.01.2016

10.00-10.30	registration of speakers and participants, welcome coffee
10.30-10.35	Conference opening with welcoming remarks by Jelena Milošević , director of magazine publishing for Ringier Axel Springer
10.35-13.00	Panel discussion

TOPICS

- New Silk Road - Strategy to expand Chinese economic activities and its implementation
- Chinese cooperation with the countries of central and southeastern Europe and Serbia's position in the 16 + 1 process
- Chinese business people in Serbia and Serbian companies on the Chinese market – experience to date, expectations and new business deals
- What does the world know of the Chinese way of doing things, way of thinking, doing business, the Chinese market and its potentials, can we recognize it and build good cooperation
- What has changed on the global currency market with the introduction of the Yuan into the reserve currency basket

Пословање са Кином

Србија на кинеској свили

Да ли ће најављени избори у Србији или успоравање раста кинеске економије и колебање на финансијском тржишту зауставити или одложити инфраструктурне пројекте и инвестиције из Кине? Може ли Србија и како искористити нови кинески пут свиле

ПЕТРИЦА ЂАКОВИЋ
ФОТОГРАФИЈЕ: ЕМИЛ ЧОНКИЋ

SHUTTERSTOCK

„АКО КИНА ИМА кијавицу, Немачка ће добити озбиљан грип“, овим речима је Марко Чадеж, председник Привредне коморе Србије, покушао да дочара утицај кинеске економије и тамошњег финансијског тржишта на целокупну светску привреду, а посебно на дешавања у Европи. Чадеж је на НИН-овом фокусу „Србија на новом путу свиле - како пословати са НР Кином“, одржаном у ПКС, упозорио да не смемо веровати да се дешавања на кинеском економском тлу не могу негативно одразити и на нас.

„Несигурност на финансијском тржишту и те како може утицати на привреду. Ако имате аутомобилску или фармацеутску индустрију које имају проблема са пласманом своје робе, онда имате и проблем. Добра вест је што смо у разговору са водећим иностраним инвеститорима, попут Хемофарма, Сименса, Континентала и других сазнали да они не очекују да ће се тренутна колебања неповољно одразити на њихово пословање. Напротив, најављују проширење свог пословања и отварање нових производних погона“, оптимистичан је председник ПКС. Ипак, признаје, најновија анкета Алијанс осигурања о ризицима у 2016. показује да привредници у последњих 30 година нису видели веће ризике за пословање од оних које виде данас.

И Веселин Пјешчић, вицегувернер Народне банке Србије, подсетио је да су крај прошле и почетак ове године обележила, осим одлуке америчког ФЕД-а о повећању каматних стопа, и колебања на финансијским тржиштима, а пре свега кинеском, пад вредности јуана, ниже цена нафте и актуелне геополитичке нестабилности и да су то изазови са којима се свет тренутно суочава.

„Очи економске јавности уперене су на дешавања на кинеским берзама, а многи се питају да ли је на снази валутни рат и како ће се успоравање економског раста Кине одразити на остатак света“, казао је Пјешчић уз објашњење да је кинески јуан од 2005. до 2015. ојачао за чак 50 одсто, јер су разни лобији из Сједињених

Америчких Држава вршили притисак на Кину да ојача своју потцењену валуту. „Ситуација се сада променила, јер је Кинеска централна банка одлучила да вредност јуана мери у односу на корпу валута, а не само долар, као до сада“. Пјешчић објашњава да се Кина суочила и са снажним одливом капитала, због чега је, супротно вишедеценијском расту од око 10 одсто годишње, лане повећала БДП за 6,9 процената, а прогнозе ММФ-а говоре да ће у наредним годинама раст бити и нешто нижи. „Променио се и модел раста кинеске привреде, јер више није толико заснован на извозу, већ на домаћој потрошњи“. Вицегувернер НБС цитира нобеловца Пола Кругмана о неизвесним донетима кинеске кризе на остатак света. „Кругман је прво написао да верује да тај утицај неће бити велики, да страхује да можда није у праву, а ако није у праву сигурно је, каже, да нећемо бити у могућности да адекватно реагујемо. Јер, чињеница је да Кина учествује у светском БДП-у са 15 одсто, а раст потрошње нафте био је директна последица пораста тражње Кине за том сировином“.

НА ТУРБУЛЕНТНА ДОГАЂАЊА на светским финансијским тржиштима, осврнула се и Зорана Михајловић, потпредседница Владе и министарка грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре констатацијом да у таквим временима све земље „гледају да ојачају своје билатералне односе са пријатељима, па тако и Србија своје односе са Кином“.

Односи Кине и Србије најбољи су од када је дипломатска сарадња успостављена, а вредност инфраструктурних пројеката који се реализују или договарају са Кинезима у Србији износи око 3,5 милијарди евра, чуло се на НИН-овом панелу. Србија би са Кином у наредних месец дана могла да договори начин финансирања пруге од Београда до Будимпеште, као и изградњу две деонице Коридора 11, односно аутопута који Београд спаја са Пожегом, а онда и са Црном Гором. Радови на једној од ових деоница, од

Сурчина до Обреновца, почеће вероватно на пролеће, док ће пруга са ревитализацијом сачекати другу половину ове године, најавила је Зорана Михајловић и чврсто обећала да предстојећи парламентарни избори у Србији неће одложити или зауставити изградњу инфраструктуре. Како каже, пројекти не познају изборе, већ се реализују према потписаним уговорима, те чврсто обећава да рокови неће бити померани ни овога пута, без обзира на изборну утакмицу.

Михајловићева је додала да Србија са Кином има традиционално добре политичке и економске односе већ дуже од 50 година, али да су они интензивирани последњих седам година, тачније од 2009. када су две земље потписале Међудржавни споразум о стратешкој сарадњи. „Србија се налази на јужном краку новог пута свиле и жели да настави и продуби своје добре односе са Кином, не само реализацијом већ договорених инвестиција, већ и уговарањем нових, како бисмо били лидер у региону. Планирамо да већ за два месеца разговарамо о неким новим пројектима“, најављује Зорана Михајловић.

Подсећајући на одлуку Кине да у земље централне и источне Европе у наредним годинама уложи 16 милијарди евра, министарка саобраћаја и инфраструктуре каже да је са Кином договорено да значајан део у изградњи инфраструктуре припадне српским фирмама, док је Чадеж подсетио да је уговором о изградњи пруге

Нама тржиште Србије није довољно и намера нам је да заједнички са Србијом наступамо на неким трећим тржиштима

Ли Манчанг

Марко Чадеж, Зорана Михајловић, Веселин Пјешчић и Жарко Обрадовић

ге Београд – Будимпешта договорено да учешће српских предузећа буде 46 одсто. Чадеж каже да ПКС намерава да помогне српским предузећима не само да учешћем у изградњи оваквих пројеката у Србији сарађују са Кином, већ да ради на томе да домаћој привреди омогући продор на кинеско тржиште, не само у пласману робе, већ кроз склапање заједничких послова и договарање инвестиција српских и кинеских компанија. Чадеж, који очекује да Србија буде средиште за кинески продор у Европу, каже да постоје индустријски сектори попут прехранбеног, хемијског или аутомобилског, у којима би се могла реализовати заједничка улагања кинеске и српске привреде. „Кина је у последње четири године инвестирала око 10 милијарди долара годишње у Европу“, подсетио је Чадеж.

ИЗУЗЕВ ВЕЋ НАГОВЕШТЕНЕ стратешке сарадње Кине и учешћа њене компаније ХБИС у приватизацији Железаре Смедерево, од Ли Манчанга, амбасадора Кине у Београду, могло се чути и да је један од његових најважнијих задатака у овој години склапање договора

о индустријским парковима. Манчаг је казао да су преговори о индустријском парку вођени са председницима неколико општина у Србији, а разговарано је и са градоначелником Београда Синишом Малим. План је, каже, да се у тим индустријским парковима концентрише висока технологија, пошто Србија „има талентоване људе, студенте, институције и факултете“. Манчаг је нагласио да и упркос успоравању економског раста Кине у прошлој години и очекивања да раст БДП-а неће бити већи од седам одсто, што је најнижа стопа раста у последњих 30 година, Кина наставља продубљивање економске сарадње са Србијом и жели да преговара о новим пројектима и инвестицијама. „Нама тржиште Србије није довољно и намера нам је да заједнички са Србијом наступамо на неким трешим тржиштима“, казао је амбасадор Кине у Србији на НИН-овом панелу, уз опаску да нам на том путу сарадње често засмета језик и „понекада непознавање законских прописа“.

Од 2012, када су се представници кинеске државе и привреде први пут сусрели са државницима и послов-

ним људима 16 земаља централне и источне Европе до прошлогодишњег састанка у Пекингу, једногодишњи сусрети уродили су повећањем сарадње и договарањем, пре свега, изградње инфраструктурних пројеката, казао је Жарко Обрадовић, први српски координатор за Самит Кине и 16 држава региона. Он истиче да је, иако седам пута већа од свих 16 држава овог дела Европе заједно и 11 пута бројнија, Кина показала да жели и може интензивније сарађивати са овим регионом, док се од Слободана Унковића, бившег амбасадора СРЈ у Пекингу, могло чути како Србија мора радити и на привлачењу кинеских туриста. „Кинези годишње троше око 140 милијарди долара за путовања у иностранство, од укупно 1.200 милијарди долара колико потроши цео свет. То најбоље показује промоције наше туристичке понуде Кинезима“, истакао је Унковић, уз опаску да се продубљивањем пословне сарадње и оне у области изградње инфраструктуре не сме занемарити већа сарадња у области образовања, културе и науке.

Ли Манчанг, Вилхелм Шобер, Гуо Сијао и Слободан Унковић

ГОВОРЕЋИ О СВОМ искуству из Кине и њеном економском развоју, Вилхелм Шобер, стручњак за рударство, менаџмент и стратешки маркетинг и добитник највећих кинеских признања, рекао је да је Кина толико конкурентно тржиште да онај ко на њему успе може успети било где у свету. „Постоје међу нама огромне разлике и не послује се на једнак начин, али је сарадња свакако могућа. Кинеска економија се знатно променила последњих година, Кина ради на формирању средњег друштвеног слоја, тамо раде паметни и вредни људи, који више нису најјефтинија радна снага, који имају свој глас и знају шта желе. Сећам се

када ми је представник Сименса казао да му је јефтиније да индустрију пресели у Румунију, јер је у њој радна снага јефтинија. Број предузетничких послова и малих и средњих предузећа рапидно расте и Кина се оријентише на ту врсту бизниса. Наравно, постоји и огроман страх од банкрота државе, поготово у мање развијеним деловима Кине, због огромних разлика у развијености између обалског дела и централне Кине“, каже Шобер, и додаје да сарадња Србије и Кине може да се оствари кроз сарадњу Европе и Кине која мора бити значајно већа.

На ту већу сарадњу, али не у пукој робној размени, већ кроз инвестици-

је и проналажење заједничког модела пословања, указао је и Гуо Сијао, председник Асоцијације кинеских привредника у Србији. „Тренутно смо усмерени на увоз кинеске робе које нема на српском тржишту, а то није модел који оставља могућност за развој и раст. Потребно је да нађемо рецепт за неке нове моделе сарадње, у пољопривреди, аутомобилској индустрији и неким другим гранама“, каже Сијао. А баш тај рецепт, ако изузмемо најављену заједничку реализацију неких инфраструктурних пројеката, Светозар Крстић, из Привредне коморе Београда, види у организованом наступу српске привреде на кинеском тржишту и то у областима извоза органске хране, туризма и високих ИТ технологија. И како рече Лидија Обрадовић, ауторка пројекта „Комуникације на Путу свиле“, док смо усмерени на трговину и инфраструктурну сарадњу, не би требало заборавити да нови пут свиле није само то, него и културна размена и сарадња у областима науке, образовања, фармације, медицине, јер Србија не сме заборавити да ужива велико поверење на кинеском тржишту. **НИН**

Тренутно смо усмерени на увоз кинеске робе које нема на српском тржишту, а то није модел који оставља могућност за развој и раст. Потребно је да нађемо рецепт за неке нове моделе сарадње
Гуо Сијао